

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 2-317 від 16.08.2024

Національна асоціація страховиків
України

вул. Станіславського, буд 3, оф. 11,
м. Київ, 01001, Україна

office@nasu.com.ua

Про надання інформації з окремих
питань фінансового моніторингу

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув листа Національної асоціації страховиків України від 16.08.2024 № 2-317 стосовно питань надання звітності Національному банку, а також щодо можливості укладання договорів страхування з окремими категоріями клієнтів (далі – Лист) та повідомляє таке.

Щодо питання 1 Листа: *“Чи є заборона на укладання договорів страхування з клієнтами, які є громадянами Корейської Народно-Демократичної Республіки або Ісламської Республіки Іран, Республіки Союзу М'янма, російської федерації або республіки білорусь та мають законні підстави на проживання на території України – посвідку на постійне або тимчасове проживання на території України?”*.

Крім вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 № 187 “Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації”, норми якої приведено у Листі, страховик під час встановлення ділових відносин з клієнтом має ураховувати також норми:

1) законодавства України з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Так, статтею 15 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ) визначено підстави, за яких суб'єкт первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ), яким, зокрема, є страховик, зобов'язаний відмовити у встановленні ділових відносин.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/71102

від 18.09.2024 16:50

Крім того, звертаємо увагу, що страховик у своїй діяльності керується також внутрішніми документами (політикою), які можуть передбачати певні обмеження, заборони (зокрема, щодо надання окремих послуг чи залучення до обслуговування окремих категорій клієнтів), розробленими страховиком самостійно.

Так, відповідно до пункту 3 частини другої статті 8 Закону про ПВК/ФТ СПФМ зобов'язаний забезпечувати функціонування належної системи управління ризиками, застосування у своїй діяльності ризик-орієнтованого підходу та вжиття належних заходів з метою мінімізації ризиків.

У частині першій статті 7 Закону про ПВК/ФТ визначений обов'язок СПФМ застосовувати у своїй діяльності ризик-орієнтований підхід, ураховуючи відповідні критерії ризику, зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передавання (отримання) активів, видом товарів та послуг, що клієнт отримує від СПФМ, способом надання (отримання) послуг.

Ризик-орієнтований підхід має застосовуватися установою¹ постійно та забезпечувати виявлення, ідентифікацію, оцінку всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ², притаманних діяльності установи та її клієнтам, а також передбачати своєчасне розроблення заходів з управління ризиками ВК/ФТ, їх мінімізації (згідно з пунктом 32 розділу IV Положення № 107).

Слід зазначити, що згідно з частиною п'ятою статті 7 Закону про ПВК/ФТ СПФМ зобов'язаний встановити високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), зокрема, стосовно:

клієнтів, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава (юрисдикція), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення³;

клієнтів, які є громадянами держави, що здійснює збройну агресію проти України (крім громадян такої держави, яким надано статус учасника бойових дій після 14 квітня 2014 року), та/або особами, місцем постійного проживання

¹ Установами є юридичні особи, визначені в пункті 3 розділу I Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (у тому числі страховики).

² ВК/ФТ – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

³ Перелік держав (юрисдикцій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, формується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України на основі висновків міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, та оприлюднюється на офіційному вебсайті спеціально уповноваженого органу. Наразі до таких держав належать Корейська Народно-Демократична Республіка, Ісламська Республіка Іран, Республіка Союзу М'янма.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/71102

від 18.09.2024 16:50

(перебування, реєстрації) яких є держава, що здійснює збройну агресію проти України.

Для ефективного управління ризиками ВК/ФТ установа визначає перелік та обсяг необхідних до вжиття заходів, які включають, зокрема, застосування інструментів, які обмежують використання окремої послуги / продукту (пункти 63, 64 розділу IV Положення № 107).

СПФМ зобов'язаний встановити неприйнятно високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) стосовно клієнтів, зокрема, у разі неможливості мінімізувати виявлені ризики, пов'язані з таким клієнтом або фінансовою операцією (частина шоста статті 7 Закону про ПВК/ФТ).

Порядок застосування ризик-орієнтованого підходу; порядок ужиття заходів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ установа визначає самостійно в своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ⁴ (частина друга статті 7 Закону про ПВК/ФТ; пункт 23 розділу III Положення № 107).

Установа має право визначити (за потреби) і прописати у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ встановлені заборони / обмеження у своїй діяльності (щодо окремих видів діяльності та/або залучення окремих типів клієнтів на обслуговування) (пункт 46 розділу IV Положення № 107).

Ураховуючи вищезазначене, установа під час розгляду питання щодо можливості встановлення ділових відносин з клієнтом має, зокрема, оцінити ризики ділових відносин з таким клієнтом, ураховуючи виявлені критерії ризику, притаманні клієнту і діловим відносинам з ним, та прийняти відповідне рішення відповідно до вимог законодавства України та внутрішніх документів установи;

2) санкційного законодавства України – у разі застосування до особи санкцій, які забороняють встановлювати ділові відносини з такою особою.

Додатково зазначаємо, що постановою Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами) не встановлено заборон щодо встановлення ділових відносин з клієнтами, які є громадянами Кореїської Народно-Демократичної Республіки, Ісламської Республіки Іран, Республіки Союзу М'янма, російської федерації, республіки білорусь, водночас, зважаючи, що укладання договорів страхування передбачає здійснення певних операцій страховиком / страхувальником звертаємо увагу, що наразі (у період дії воєнного часу) усі операції здійснюються з урахуванням обмежень, визначених цією постановою.

Щодо питання 2 Листа: “*Чи необхідно враховувати у показниках A2J043 та A2J044 клієнтів – фізичних осіб, які є громадянами ризикованих країн (Кореїська Народно-Демократична Республіка або Ісламська Республіка Іран, Республіка Союзу М'янма, російська федерація або Республіка Білорусь)* (далі – ризиковані

⁴ ПВК/ФТ – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/71102

від 18.09.2024 16:50

країни) та мають законні підстави проживання на території України – посвідку на тимчасове проживання на території України?”.

Відповідно до правил / особливостей формування показників, що подаються у звітному файлі 2JX “Дані з питань фінансового моніторингу”⁵ (далі – файл 2JX)⁶, які розміщені на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку⁷, у показниках A2J043⁸ та A2J044⁹ файла 2JX зазначається така інформація:

у показнику A2J043 – про кількість клієнтів небанківської установи - СПФМ, щодо яких небанківською установою - СПФМ ужиті заходи належної перевірки клієнта відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ та місце реєстрації, проживання чи місцезнаходження клієнта є ризиковані країни.

у показнику A2J044 – про обсяг (суму) та кількість здійснених протягом звітнього кварталу операцій, учасниками яких є особи, які мають відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в ризикованих країнах.

Національний банк надавав роз’яснення (розміщені на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку¹⁰), відповідно до яких з метою визначення необхідності відображення інформації у показниках A2J043 та A2J044 небанківська установа - СПФМ зобов’язана враховувати має чи не має фізична особа – громадянин ризикованої країни посвідку на постійне проживання в Україні або офіційний документ, що підтверджує дозвіл на постійне проживання в іншій країні, крім ризикованих країн.

Якщо в громадянина ризикованої країни є посвідка на постійне проживання в Україні або офіційний документ, що підтверджує дозвіл на постійне проживання в іншій країні, крім ризикованих країн, то інформація про такого клієнта не відображається у показниках A2J043 та A2J044.

⁵ Файл “Description_2JX.docx”.

⁶ Формується відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 13.11.2018 № 120 (зі змінами), надається відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду, затверджених постановою Правління Національного банку України від 18.12.2018 № 140 (зі змінами).

⁷ У розділі “Статистика/Організація статистичної звітності/Реєстр показників статистичної звітності/2.3. Перелік файлів з показниками статистичної звітності, що подаються небанківськими фінансовими установами з питань фінансового моніторингу”.

⁸ “Кількість клієнтів небанківської установи - СПФМ, які мають реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері фінансового моніторингу, та в інших ризикованих країнах” (далі – показник A2J043).

⁹ “Обсяг (сума) та кількість операцій, учасниками яких є особи, які мають реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері фінансового моніторингу, та в інших ризикованих країнах” (далі – показник A2J044).

¹⁰ https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%BA_%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97_2023-07-19.pdf?v=6.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/71102

від 18.09.2024 16:50

Водночас посвідка на тимчасове проживання згідно з Порядком оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 322, є документом, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні¹¹.

Отже, інформація про фізичних осіб, які є громадянами ризикованих країн та мають посвідку на тимчасове проживання на території України, повинна відображатися у показниках A2J043 та A2J044 файла 2JX.

Заступник Голови

Дмитро ОЛІЙНИК

Липестій Наталія
(044) 230 18 61

¹¹ Тобто не підтверджує факту постійного проживання фізичної особи, яка є громадянином ризикованої країни, в Україні або в іншій країні, крім ризикованих країн.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до:25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/71102
від 18.09.2024 16:50